



Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 15. August. 1787.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hartz és Békeffég.

A' mi F. Monárkhánk edgyik kezében a' maga di-
 tsőfléges Királyi páltzáját, másikkban a' maga
 Birodalmának böls kormányát fogván, kívánt egés-
 ségben; de olly nagy közönséges jót munkálodó, éj-
 jeli és nappali szorgalmatollágok között tölti napjait;
 mellyszerént midön az ő szerentsés jobbágyi reggeli 4
 órakor a' békeffég' szárnyai alatt tsendefen nyugofz-
 nak, már néki penna van a' kezében, vagy a' maga
 leg-főbb Ministerével Hertzeg KAUNITZal a' mosto-
 ha környülállásoknak meg. édesítéséről szorgalmatos-
 kodik. — A' múlt Szombaton 10 és 11 óra között
 6 kotsi Belga Députátusok érkezének Bétsbe, kik a'
 Gráben nevű útszában a' már előre magok követjeik
 által ki-fogadott izállásba be-fzálván, az ő nézésekre



öszve tudult fokosság előtt igen komor tekintetet mutatnak vala. Az előtt való nap Pénteken-is érkeztenek vala-meg némellyek közzüllök, kik minelutánna a' múlt Vasárnap minyájan meg-gyontanak volna, hét-főn magokat a' F. Udvarnál bé-jelenték. Mitsodás szemekkel kellett ezeknek az őket úttyokban szembe talált fok rendbéli Hadi-sergeket szemlélni, és mit gondolhattanak; midőn a' Prágából ki-indított széles jukú ágyúkat és más kemény hadi-eszközöket a' Brabántziai útban találták? Az ezen Députátusokra bizott dolgokról még semmi bizonyost nem mondhatunk, hanem azt a' közönséges levelek szerént írhattuk, hogy ezek tsak azért jöttek, hogy az ő Fejedelmek előtt engedelmefféget mutassanak, ás azt a' magok Hazájoknak hívségéről meg-győzzék; de semmi más dologban nem fogják magokat elegyíteni, hanem a' magok előbbeni nyakasságok mellett maradni kívánnak. Azonban, míg ezen Députátusok vagy 300 ezer f. Bétsben hagynak másként fordul a' kerék. — Az A. Belgiumi F. Gubernátorné KRISTINA Hertzegaszfzozynak az ottan lévő zenebonás környülállások fájnálásra méltó nyavallyákat okoztanak vala; mellyből még mái napig ő F. tökéletesen ki-nem gyógyúlt, és a' Brabántziaiaknak máig-is nagy reménységek vagyon, hogy ezen Hertzeg-Azfzozny közbenjárása által a' F. Monárkha előtt kívánságok szerént még véget ér ezen zenebona; de a' dolog, a' tziel; olly bizonytalan, allattonban való és kétséges, hogy senki semmit-is benne meghatározni nem bátorodik; mert noha a' Députátusok már meg-érkeztenek, de az Auszriai sergek mozgása, Rékluták szedése, és más hadi készületek minden nap nagyobbadnak, sőt a' Belgiumba menő sergeknél volt Tisztteket-is, kik Belga fiak valának itthon hagyták, és edgy Regimentel-is el-nem borsátották. — Az ő párt-

üreseknek kezdetével a' Frantzia Udvarban helyhezte-
tik vala reménységeket a' Belgák; de hogy innen
már nem fok segíttséget várjanak, meg-tetfzik, azon
már ki-irt feleletén kívül a' Frantzia Udvarnak obból-
is, hogy az *Arenbergi* Hertzeg alattomban meg-for-
dúlván Párisban, leg-ottan, hogy haza jött, minde-
nét Angliába költöztötte Belgiumból, és az az oka,
hogy csak annyira-is vették magokat a' Belgák, hogy
Députátusokat küldttenek Bétsbe. — Azon tudósítá-
fok, mellyekfzerént a' 2 Tsászári Monárkháknak Tau-
riából lett el-távozásoktól fogva a' Török Udvar mind
a' vízen, mind a' szárazon való készülleteit olly ki-
mondhatatlan erővel folytattya, ollyan gondolatokat
okozznak, hogy ő a' Belgák nyomorúságos környül-
állásaikat nem fogná bé-hunyt szemmel nézni, hanem
azoknak részéről a' F. Tsászári Udvarnak munkát kí-
vána adni, a' honnan, noha nem lehet tagadni, hogy
a' Pruszszus seregek' mozdulásától meg-ne ijedtek vól-
na; még-is az Amsterdami levelek fzerént azzal biztat-
tyák magokat a' Hollandusok, hogy 10 esztendeig az
egész világ ellen hatalmasok magokat óltalmazni, 's
ugyan ebbéli biztakban a' múlt hónapnak 27-dikére
vircadolog-is edgy kemény tsatát éjtének a' *Heszzen-
darmstadt* Regimentje és az Utrektbéli Katonák edgy-
más között, úgy hogy Utrektben 150 feküsznek vala
részfzerént halva; részfzerént halálos febben; a' mi-
nap jelentet Salm Magyar Huszár seregének-is edgy
Ryeks nevű Kapitánnya el-esett; edgy más Kapitány
és Májor veszedelmes febben feküsznek. — Hogy a'
Pruszsziai hadi-készület nem tréfa már ki-ki el-hitette
magával; már Berlinből 12 milliöm tallérok érkezte-
nek-meg *Vészelve*, úgy hogy, a' mint a' Kleveri Új-
ság-író írja, itt leg-kisiebb szükség sints a' Hollandus
Pátrióták aranyára, és az azért való visita tételre.

POSONY. Itten a' múlt esztendőben Noremberben az úgy nevezett *Vedritz-útfzán* edgy meg-ölette-tett Áts-mester találtaték. Minekutánna az igazságnyomazói ezen gyilkoslágnak szorgalmatofabban utánajártanak volna, ki súlt, hogy a' maga tulajdon Felsége lett légyen gyilkosla, ki edgy nevendék ifjúnak segítségével az ágyban kötéllel meg-sojtván, edgy kasárban a' maga lakó-hellyétől távul vitte vala, hogy a' gyánut el-távoztathatná. Minthogy ezen Istentelen afzszonyra ezen alkalmatofággal az-is ki-súll, hogy már annakelőtte tulajdon édes attyát, anyyát, és maga gyermekét méreggel vesztette légyen.el; tehát, mint attya, anyya, tulajdon gyermeke és férje gyilkosára, a' Tanács által ezen ítélet mondaték fejére: hogy előbb a' Tanátsház előtt, annakutánna a' pelengéernél, végtére a' maga lakó hajléka előtt a' *Blumenthal* útfzában tüzes-fogóval tsipdestetvén-meg, minekutánna mind a' két keze el-vágattatnék feje véteffék, De a' F. Tsászar, Hazánk kegyelmes attya és Királya, ezen ítéletet így méltóztaték meg-változtatni: hogy 3 napokon edgy másután 150 páltzát, az az: minden nap 50 útvén réájja, ha ezt ki-élné, élete végéig edgy oszlophoz kötözve tsak kenyérral és vízzel tartassék. — Az ezen afzszonynak segített ifjura: is az az ítélet mondatott vala, hogy fe'e-véteffék; de ő Felsége ezt-is arra változtatni méltóztaték, hogy a' gyilkos afzszony előtt 50 páltzát kapván 10 esztendőig hajóhuzásra vitessék. Fzen gyilkos edgy 24 esztendős igen szép és kegyes tekintetű afzszonyi személy, kinek ábrázatjából senki sem nézhetne-ki efféle Istentelenséget; olly tsalárd a' gonosz afzszonyi ábrázat!

Kassáról 3. Aug. „Ezen T. N. Abaúj és Torna egyesült Vármegyékben fekvő Szikfő nevű M. Városban a' múlt Júniusnak 17-dikén a' réttentő felhőszakadás, valamint a' környül-fekvő helységekben-is ifzonyú károkat okozott: nevezetesen pedig az alsó Vadászi határban a' falú nyájából edgynehány fertéfelet Kanászustól edgyütt a' legeléstől és legeltetéstől végképpen meg-fosztott. Számtalan pintzéknek lélekző jukaikon a' víz bé-szivárogván el-siedtenek; a' szálló-hegyekről a' tökéket és gyümöltsfákat, a' tavúl lévő közönséges útokra hordotta; több mint 30 Helységeknek vetéseit, gyümöltseit, es boros ker-tyeit feummivé tette. Az ez által károsítatott szegény-ségnek forsa szánakozó gönyhúllatásra méltó.

Erdélyben a' gonosztévők' veszedelmes zenebo-nája még sem szűnik, Besztertzéről azt írják, hogy a' múlt hónapban a' G. Gyulai Ferentz gyalog-fergé-nek 4 Kompániája edgynehány száz Huszárokkal ki-mentenek, hogy a' zenebonáskodókat fel-vadászszák. Minden Kompániával edgy edgy Hohér vagyon, hogy minden leg-kislebb tzérémonia nélkül végezzék azokat, a' kik ezek közzül kézre kerülnek.

Midőn Kioyban a' Muszka Tsászárné' sétálás köz-ben el-ejtett páltzáját a' Lengyel Király fel-kapván le-vett kalappal által adná, kéri a' Tsászárné, hogy tenné fejére a' kalapot, felel a' Lengyel Király: Fel-séged azon kívül-is tett már oda edgy koronát. — Egész Béts Várossa nagy tsudálkozásban vagyon edgy az emberi nemzet' emlékezetére még soha sem történt dolgón! t. i. Edgy Fiakker-kotsis a' napokban edgy 'seb-beli órát talált, és azt annak, a' kije volt önként vízfza adta. Nem nagy hit-é ez edgy Bétsi Fiakker-kotsisban!! — Bétsben a' múlt héten 1000 darab lo-vak és 500 lovászok asentáltatának. Olly nagy a' ké-szű-

szület, 's még-is minden titkok titka: nem tudhattuk mind ezekkel mire tzeoznak. — Már bizonyos, hogy a' F. Ts. és Királyi Birodalomban az Uraságok Inas-sáfsai, lovas legényei, vagy akármedly nével nevezendő tseledjeinek kardat viselni szabad nem lészzen. — Bétsben a' P. Kaputzinusfoknál lévő F. Ts. és Királyi Kriptából az óltárt egészfzen ki-takarítják, mert a' helyly szük, és az oda költözkedendőknek hely-kell - - - Hogy JOSEFNEK ezen helyre fok ideig szük-sége ne légyen, azt kívánnyák az ő jó szivű jobbágyi. Ezen óltáron 4 ofzlopak vagynak, mellyekhez ritka a' hasonló, és a' mellyek 16 ezer forintokban készültének vala — inuen hová fogják viinni? még nem tudatik. —

A' leg-közelebb érkezett Tudósítások szerént fokot látunk az Európai környülállásokból olyakat, mellyeket még eddig nem láthattunk; azért kezdünk még edgyfzer a' szélveszes dolgok' vizsgálásához. A' múlt hónapnak 18-dikán tartatott közönséges gyűlésekben a' Belgiumi Státusfoknak, mind azoknak a' Deputátusfoknak, kiket Bétsbe küldének, meg-kelleték edgyfzersmind jelenni, és minekutánna a' Státus szándékát értéfeke adták volna, hogy t. i. leg-kissebben is a' Felsőg akarattyának engedelmeskedni meg-ne próbálják, azon esküvés formáját, mellyre az 1713-béli Brabántziai Députátusfok esküdtenek vala hajdon, az egész Státus előtt mindeniknek külön külön el-kelleték mondani, melly ez: „En szentül ígérem és esküdöm, hogy a' Bétsi Udvarnál a' F. Ts. és K. hatalom előtt reám bízott dolgokban a' közönségnek jóvát és Brabántziának boldogságát minden töllem ki-telhető tellyes igyekezetemmel és szorgalmatozlágommal fogom munkálodni óltalmazni, és valamig ezen Députáció tartánd, mind addig semmi magam részét illető dolog-

dologhoz nem nyúlók, semmit el-nem veszek, semmit nem kívánok; edgy szóval valami reám vagy attyámfiaira, eleimre különösön tartoznék, azoktól magamat meg-tartoztatom, semmit azon kívül, a' mi most reám bizatott nem tselekefzem akár minémű fel-tétel, ígéret, vagy rettentés alatt kényszeríttem, Isten engem' úgy fegéllyen 's t. —

A' Brúszszeli levelek szerént a' pártot-ütött Belgák szabad ferge naponként olly nagyon szaparakdik, hogy mar szinte 40 ezerből áll, és edgy pénzt halászni kívánó Hatalmosság (így iratik) alattomban valamennyi rózsz fegyverei vóltanak a' szomszédba takarítatván, jó pénzért el-adta ezeknek. Minthogy a' fegyverek-is iminnen omonnan öszve-fzedett, ki mustrált régi história többnyire; a' Katonák-is edgyik áts, másik Takáts 3-dik Pap, negyedik varga; midön a' napokban tüzzel próbálták vólna meg magokat, a' fok fegyver szélllyel szakadás miatt fokon meg-tsonkúltanak. De minden órán fog-érkezni Bétsből edgy olly parantsolat, mellynek ereje szerént ezen fegyveres társaság a' tollú bokkrétának, mellyet még az aszszonyok-is mellyeken viselnek, le-tételére fog-kényszerítettetni; noha itt hittel kényszerítettetik a' férjhez menendő személy, hogy mihely férjhez mégyen leg-ot-tan férfiúi kentöst öltöztvén, tartozik a' Papok vezér-lése alatt fegyverrel óltalmazni Hazáját, ha gyermeke léfzen pedig azt az Auszriai Udvar gyűlölségében neveli-fel. — Eszzenbergből írják, hogy itten ugyan azon edgy nap 4000 lovas és 6000 gyalag fegyveres nép mene keresztül Brabántzia felé; kik Tsászári szolgálatban léfznek, és a' Koloniali Papi-fejedelemnek-is sergeit minden órán várjuk, kik *Weszel*nél léfznek táborba. — A' F. Ts. Tábor a' Brabántziai határ-szélién léfzen; a' Nemzeti sergek pedig mint Neutráliták



benn maradnak a' magok szállásokon; de ha tsatára kerülne a' dolog, tartoznak leg-ottan szállásaikat ott hagyni és a' határon kívül nevezett helyen táborba szállani a' B. Hadi tanátstól vett parantsolat szerént. — Bezzeg meg-drágúlt az épületnek való fa; a' Tengeren véghetetlen készületek vagynak közönségesen mindenfelé; a' Gazdag Lengyelek még a' talpon álló gabonára előre pénzt adtanak, hogy a' tsatázok Táborából nyereséggel fordulhassanak-meg. Illy közönséges hadi-készületekről még a' füstös írások sem emlékeznek; meg-vállik mi lesz a' vége. — Midőn a' Hollandusok leg-előbb meg-győzödtek felölle, hogy biz a' Berlini Udvar meg-unván már tovább tsak szép szóval és barátságos fenyegetéssel bánni velek, valamint a' Brabantziaiak, úgy ök-is a' Frantzia Udvarhoz szaladának és instálják vala hathatós közben-járását; ezt felelé a' Frantzia Udvar ezeknek: A' mi közben-járásunk, ígért és köteles segítségünk már mindent el-követet a' Hatalmos-társaság, belső tsendességének jó-móddal lehető helyre-állittására; de mivel sem tanáts-adás, sem szép szó, sem a' veszedelemnek szemmel látása mind eddig semmit nem használván, a' Hazasiak gyalázatoson ölik, vágják edgymást, és semmi tanátsunknak helyt nem adnak; által engedték a' mi közben-járói tisztünket a' Pruszfszus Udvarnak, és hizekedünk magunknak, hogy rövid idő alatt okosságot fog-taníttani mind a' Hatalmostársaságnak, mind annak példája által másoknak. Ekkor kezdenek instántziával hozzá a' dologhoz a' Berlini Udvarnál; de ez-is már nagyon fikeretlennek láttatik, 's még-is nyakaskodnak, és a' Brabantziaiak szalma embereket tsinálnak, ezt akasztják hatokra: *Capitaine de Cercle*, kerületbéli Kapitány, és a' Városon körül-hordozván meg-egetik; így tsufolkodnak az új rendelésekkel. —